

CODI: 4113 INFORMACIO PERIODISTICA ESPECIALITZADA I Departament de Periodisme

Professor: Josep Nieto i Trullàs
Llicenciat en Ciències de la Informació (UAB, 1987)

Treballs d'investigació o de síntesi significatius

1. Elaboració de les definicions de paraules tècniques del "Diccionari de la Comunicació", coordinat per Jordi Berrío i Enric Saperas per a l'Institut d'Estudis Catalans (1986).
2. "Els orígens de les telecomunicacions a Espanya", treball d'investigació per als cursos de doctorat (1989) i base de la tesi doctoral en fase de elaboració.
3. Informe sobre "La circulació d'informació per mitjans telemàtics en l'àrea lingüística del català", dins l'estudi sobre "Espai nacional de comunicació dels Països Catalans" dirigit pel doctor Josep Gifreu (1990).
4. Estudi sobre la xarxa de telèfons creada per la Mancomunitat de Catalunya (amb un ajut econòmic otorgat per la Círit) (1991)

Activitats professionals significatives

1. Corresponsal d'Agència Efe i Radio Terrassa (1983-85)
2. Col.laborador esporàdic a "La Vanguardia", "Datamation", "Informática Test" (1985-1987)
3. Redactor en cap de "PC Forum" (1987)
4. Becari del Pla de Formació de Personal Investigador Ministeri d'Educació (1987-1990) al Departament de Periodisme (UAB). Secretari de redacció de la revista "Anàlisi. Quaderns de Comunicació".
5. Redactor de "La Vanguardia" (suplement de "Ciencia y Tecnología") (1988)
6. Col.laborador del Centre d'Investigació de la Comunicació (1990)
7. Professor associat del Departament de Periodisme UAB (1990).
8. Director de Comunicació de l'empresa Interactive Television (1992)

OBJECTIU DE L'ASSIGNATURA

Avui com mai, els temes relacionats amb les ciències i la tecnologia han entrat de ple dins del temari dels mitjans de comunicació. Cada cop més, avenços i aplicacions de les ciències teòriques venen a omplir la vida dels ciutadans i cal que els mitjans n'informin per tal que la cultura científica dels lectors-ciutadans vagui en augment. Per aquesta raó, i dins l'assignatura d'Informació Periodística Especialitzada, calia fer una reflexió i una mirada sobre aquets nous temaris.

Al llarg del curs es preten que els alumnes coneguin quins són els trets diferenciadors d'aquest tipus d'informació (fonts, presentació gràfica, titulació,...) i la problemàtica de la divulgació científica a públics no especialitzats. Per aquest motiu, l'assignatura farà un recorregut pels diversos suports (premsa, revistes d'informació general i especialitzades, programes de ràdio i televisió) en els que els periodistes poden treballar dins l'especialitat de Ciència i Tecnologia.

Tres són els objectius bàsics dels curs:

- a) l'estudi i crítica dels suports actuals del periodisme científic (diaris, suplementos, revistes de divulgació, revistes tècniques, ràdio, TV...)
- b) aproximació dels alumnes al món dels científics: els seus mètodes, les publicacions, la financiació de les investigacions, la validació de les investigacions... Tant sols entenen bé als científics -i veïen les diferències amb els mètodes dels periodistes- podem aconseguir apropar-nos amb la necessària disposició.
- c) la reflexió sobre el treball dels periodistes en l'àmbit de la Ciència i la Tecnologia, des de les fonts qu s'utilitzen fins a qui a d'escriure sobre aquests temes (científics? periodistes?)

Per la mateixa natura de l'especialitzat seria aconsellable que els alumnes que s'hi matriculin tinguin un cert interès en aquests temes o pensin dedicar-se en el futur a ells.

TEMARI

I. EL TREBALL PERIODÍSTIC

1. Introducció: panoràmica del periodisme científic a l'actualitat (agències, premsa diària, setmanaris, revistes especialitzades, revistes institucionals, ràdio i televisió); ubicació de les publicacions en les diverses tipologies de la premsa; perspectives del mercat de treball.
2. La creixent complexitat del fenomen informatiu: la necessitat d'informació i de cultura científica. La ciència als mitjans: dels suplementos de Ciència a la secció de Ciència.
3. La responsabilitat del periodiste davant la societat: la formació continuada; l'arxiu personal; les fonts d'informació;
4. Qui ha de fer la divulgació científica? Periodistes científics i científics-periodistes; els grups de treball mixtes; el paper dels especialistes.

5. El món dels científics: els seus mètodes de treball; els principis que regulen la seva tasca; les seves publicacions i els seus criteris del que és i no és publicable; els diners per a les investigacions; el científic davant la societat; els problemes de la relació entre científic i periodista; la a-neutralitat de la ciència i els interessos que la rodeigen.

6. La ciència com a espectacle: una reflexió sobre la màgia de les imatges i la ciència com a superació de totes les dificultats;

II. EL PERIODISME CIENTIFIC

1. El gènere en periodisme científic: els breus, les notes de premsa, la notícia, el reportatge, l'entrevista, l'informe, la columna d'opinió, la col.laboració esporàdica.

2. Els principals camps del periodisme científic: medi ambient, medicina i salut, ciència i tecnologia;

3. Factors que incideixen en la producció periodística: la periodicitat, l'àmbit de circulació, l'especialització i els destinataris del treball periodístic; criteris de selecció de les notícies i els temes.

4. Les fases del treball periodístic: el procés de construcció del temari, la planificació del treball, la recerca de les fonts, la recollida i selecció de dades, l'organització i la disposició de les idees i la redacció del text.

5. El llenguatge de la divulgació científica: els titulars i l'utilització de les metàfores; la reescritura i l'edició dels textos; la correcció d'estil de les col.laboracions externes.

6. Les fonts d'informació: la importància de la documentació; les fonts especialitzades; les fonts directes i els seus interessos; la necessitat d'arxiu de la publicació i de l'arxiu personal; l'agenda de contactes; on es genera la informació científica i on buscar-la.

7. L'importància de la maquetació i les il·lustracions: les fotografies, els gràfics, l'infografisme; el material de les agències; el treball conjunt amb maquetistes i grafistes.

BIBLIOGRAFIA RECOMANADA

- 1 ASIMOV, Isaac. Cronología de los descubrimientos. Ariel Ciencia. Barcelona 1990.
- 2 - ASIMOV, I. Nueva guía de la ciencia. Plaza y Janés. Barcelona, 1985.
- 1 - ASIMOV, Isaac. Enciclopedia biográfica de ciencia y tecnología. Alianza. Madrid, 1982.
- 1 - CALVO, Manuel. Ciencia y periodismo. Cefi. Barcelona, 1990.
- 1 - CARATINI, E. L'année de la science Ed. Robert Laffont. Paris, 1989, 1987 i 1988
- 1 - DURAN, Xavier. En el llindar del futur. Proa. Barcelona, 1990.
- 1 - FAYARD, Pierre. La communication scientifique publique. De la vulgarisation à la médiatisation. Chronique Sociale. Lyon, 1988.
- 1 - HAWKING, S. Història del temps. Crítica. Barcelona, 1988.
- 0 - HAZEN, Robert M./TREFIL, James. Temas científicos. Una aproximación a la cultura científica. Plaza & Janés/ Muy Interesante. Barcelona, 1991.
- 2 - NELKIN, D. La ciencia en el escaparate. Fundesco. Madrid, 1990.
- 0 - ROBERTS, Royston M. Serendipia. Descubrimientos accidentales en la ciencia. Alianza Editorial. Madrid, 1992.
- 1 - RIERA, Santiago. Síntesi d'història de la ciència catalana. La Magrana. Barcelona, 1983.
- 1 - WAGENSBERG, Jorge. Nosotros y la ciencia. A. Bosch. Barcelona, 1980.
- 0 - VV.AA. Crónica de la Ciencia. Plaza y Janés. Barcelona, 1989.
- 1 - VV.AA. Vocabulario científico y técnico. Espasa Calpe. Barcelona, 1990.
- 1 - ZIMAN, J. Introducción al estudio de las ciencias. Ariel. Barcelona, 1986.

AVALUACIO

L'avaluació serà continuada. Al llarg del curs es realitzaran un seguit de pràctiques i treballs que, junt amb l'assistència i la participació a les classes, permetran elaborar la nota final. Per tal de seguir aquest sistema d'avaluació caldrà presentar un mínim de treballs obligatoris.

Per a tots aquells que no superin el curs mitjançant aquest sistema o no puguin assistir regularment a classe, existeix la possibilitat de realitzar exàmens finals (juny i setembre) que tindran caràcter teòric-pràctic i tractaran sobre els punts continguts al programa.